

Repere pentru elaborarea lucrării de disertație - Domeniul “Științele Educației”

Lucrarea de disertație este o lucrare cu caracter științific. Aceasta trebuie redactată conform principiilor scrierii academice, de tip argumentativ. În plus, teza de disertație trebuie să se înscrie în tematica și specificul programului de masterat parcurs și să reflecte un nivel de înțelegere avansată a subiectului selectat. Ca urmare, lucrarea de disertație trebuie să ilustreze o abordare investigativă, critică și aprofundată a temei asumate.

Repere orientative pentru elaborarea secțiunilor lucrării de disertație

I. Problematika studiată: lucrarea de disertație descrie de o manieră argumentativă demersuri de documentare și cercetare care trebuie să se încadreze în domeniul și specializarea aferente studiilor masterale parcurse de candidat.

II. Titlul lucrării de disertație

Titlul poate fi:

Sintetic: Pune în relație termenii cheie ai lucrării, termeni care exprimă cel mai acurat domeniul/aria curriculară/disciplina de studiu în care se înscrie lucrarea.

- Exemplu: Utilizarea metodelor de consiliere de grup în dezvoltarea abilităților de management al conflictelor la ciclul primar
- sau: Dezvoltarea abilităților de management al conflictelor la ciclul primar

Descriptiv: descrie relația dintre variabilele independente și cele dependente ale studiului teoretic și aplicativ întreprins.

- Exemplu: Implicații ale unui program de educație parentală în dezvoltarea abilităților de comunicare constructivă părinte – copil

De luat în considerare la formularea titlului:

- Formularea titlului să fie una operațională și comprehensivă.
- Titlul să fie în concordanță cu conținutul lucrării.
- Titlul poate să prefigureze tipul de studiu aplicativ inclus în lucrare (constatativ, experimental, centrat pe studiu de caz, corelațional etc.).

III. Argument / Introducere / Motivarea alegerii temei

Introducerea prezintă problema investigată, specifică scopul studiilor întreprinse și oferă o perspectivă de ansamblu asupra conținutului lucrării. În introducere, autorul anunță paradigma, teoria/ teoriile pe care le-a luat în considerare în perioada de studiu și orientarea științifică în care se înscrie sau pe care studiul o ilustrează.

Încă din introducere, autorul trebuie să demonstreze că este la curent cu cele mai noi orientări/ întrebări/ dileme științifice ale domeniului, precum și cu principalii contributory la explicitarea domeniului de studiu.

Introducerea trebuie să evidențieze întrebarea/ întrebările generice sau concrete la care lucrarea de disertație oferă un răspuns. Cu alte cuvinte, trebuie evidențiat modul în care lucrarea contribuie cu un plus valoric la explicitarea domeniului studiat.

Fără a oferi detalii, introducerea trebuie să informeze cu privire la:

- Tipul studiilor incluse în lucrare
- Întrebările de cercetare / ipoteza (ipotezele) studiului.
- Principalele categorii de contribuții originale ale autorului (atât în ce privește studiul teoretic, cât și studiile aplicative).

Introducerea poate accentua motivele științifice și personale pentru care autorul a ales să studieze tema. **Motivarea alegerii temei** nu trebuie să se reducă la listarea unor motive/ argumente personale.

Motivația științifică poate fi focalizată pe:

- noutatea temei studiate
- importanța temei studiate pentru domeniul științific și/ sau pentru câmpul practicii
- existența unui gol în explicitarea domeniului / lipsa unor categorii de argumente / lipsa unor soluții practice / domeniul aplicativ este puțin aprofundat.

Motivația personală poate fi focalizată pe:

- experiențele de studiu anterioare, în același domeniu sau în domeniile conexe
- experiențe profesionale sau personale care au determinat autorul să își formuleze o serie de întrebări, să caute soluții practice etc.
- experiențe de studiu inedite: lectura unei lucrări de specialitate, identificarea unei probleme cu implicații personale etc.

IV. Partea teoretică

Această secțiune a lucrării conține o prezentare a cadrului teoretic în care se înscrie tema anunțată prin titlu. Rațiunea acestei părți este aceea de a asigura fundamentul teoretic-explicativ al demersurilor practice; astfel, părțile teoretică și practică ale lucrării alcătuiesc un sistem.

În cazul lucrării de disertație, dat fiind caracterul specific și avansat al temelor asumate, fundamentarea teoretică trebuie să fie una de sinteză, cu referire preponderentă la studii recente (articole, monografii etc.), care reflectă teoriile și contribuțiile de strictă actualitate și care reprezintă argumente în favoarea relevanței aspectului cercetat.

Partea teoretică poate avea unul sau mai multe capitole (numărul secțiunilor poate varia în funcție de tema aleasă, de viziunea autorului asupra temei, de extinderea pe care tema o are în literatura de specialitate).

Această parte a lucrării include cele mai semnificative precum și cele mai recente contribuții la domeniul studiat. Acestea nu trebuie, în mod obligatoriu prezentate în ordine cronologică, ci după o logică ce să reflecte modul în care autorul înțelege domeniul sau ideile cele mai importante pentru explicitarea domeniului.

În acest sens, se recomandă:

- realizarea de analize critice și argumentative ale diferitelor opinii
- revizuirea unor idei, opinii, abordări existente în literatura de specialitate
- prezentarea unor interpretări personale și a unor puncte de vedere proprii
- formulare de definiții proprii etc.

Structura acestei secțiuni poate fi:

- *liniară*: fiecare dintre conceptele fundamentale cuprinse în titlu se regăsește într-o subdiviziune a acestei secțiuni;
- *sintetică*: subdiviziunile reflectă:
- fundamentele teoretice pentru toate subdomeniile reflectate de titlul tezei/ avute în atenție
- contribuții de cercetare recente în domeniul studiat: analize transversale
- modul în care domeniul se reflectă în practică
- *sau o combinație a celor două abordări.*

Maniera în care autorul își structurează fundamentele teoretice trebuie să reflecte modul în care acesta înțelege logica domeniului studiat. Ca urmare, structura acestei secțiuni poate fi cu totul creativă. Se poate opta pentru titluri exprimate sub forma unor întrebări, propoziții continuate prin subdiviziunile mai mici ale secțiunii sau pentru titluri care să reflecte problemele practice pentru care se caută răspuns în literatura de specialitate.

Fundamentarea teoretică trebuie să demonstreze faptul că autorul cunoaște în profunzime teoriile existente în domeniul studiat, că este la curent cu cele mai semnificative și

mai noi contribuții în domeniu și că acestea reprezintă punctul de start în organizarea, desfășurarea și semnificarea propriilor contribuții.

Demersurile aplicative incluse în partea a doua a lucrării trebuie să fie argumentate prin fundamentarea teoretică și să derive logic din analiza critică a literaturii de specialitate.

Din secțiunea de fundamentare teoretică nu pot lipsi:

- Trimiteri la autorii consacrați în domeniu
- Trimiteri la surse de informație/ literatură de specialitate de strictă noutate
- Trimiteri la teoriile recente ale domeniului
- Reflecții asupra implicațiilor practice ale teoriilor studiate
- Descrieri ale problemelor identificate în explicitările teoretice și în practica aferentă domeniului teoretic studiat.
- Întrebări de cercetare
- Intenții de rezolvare a dilemelor, întrebărilor identificate.

Atenție: în această secțiune veți oferi cititorului vocabularul de specialitate pe care îl veți utiliza pe parcursul lucrării. Ca urmare, fiți atenți la conceptele pe care le utilizați și la semnificația pe care le-o dați! Dacă este nevoie, formulați definiții de lucru.

Fiți consecvenți în utilizarea termenilor de specialitate pe parcursul întregii lucrări. Termenii trebuie utilizați cu aceeași semnificație pe parcursul întregii lucrări.

Trimiterile la literatura de specialitate se fac respectând recomandările de mai jos:

- Conform teoriei lui Jones (1998) .....

Trimiterile bibliografice sunt inserate în text după menționarea ideii la care se face trimitere: text (Jones, 1998)

Citatele: trimiterea bibliografică se inserează la finalul citatului, care este redat între ghilimele: citat (Jones, 1998, p. 188)

Criterii de evaluare a secțiunii teoretice a lucrării:

- Raportarea critică la contribuțiile existente în literatură și formularea de concluzii care au valoare de cunoștințe noi, deducții ipotetice, noi direcții de studiu;
- Gradul în care partea teoretică susține și fundamentează partea practică;
- Relevanța surselor bibliografice utilizate (românești și străine; recente și clasice) și corectitudinea citării lor;
- Corectitudinea textului, perspectivă științifică, lingvistică și gramaticală;
- Nivelul de originalitate al textului.

V. Partea aplicativă

Această secțiune include descrierea demersurilor investigative proprii și reprezintă contribuțiile autorului la explicitarea funcționării domeniului studiat. **Componenta practic-aplicativă / experimentală a lucrării trebuie să reprezinte cel puțin 1/2 din lucrare.**

Puteți opta pentru proiectarea și desfășurarea unor studii de tipologie variată. De exemplu, demersurile investigative pot lua forma:

- *studiilor constatative*: descriu/ explicitează relația dintre variabilele domeniului, eventualele soluții practice putând fi anticipate pe baza relațiilor deja manifeste în practică între variabilele selectate;
- *studiilor corelaționale*: analizează corelațiile existente între variabilele unei realități, măsurând relevanța statistică a acestor corelații și explicând sensul de manifestare a corelațiilor.

- *studiilor experimentale sau cvasiexperimentale*: includ demersuri de verificare a validității unei/unor ipoteze de studiu.
- *studiilor de caz*: studiul de caz se pretează în cazul în care realitatea studiată ia forme particulare, cu trăsături care le individualizează până la imposibilitatea realizării unor generalizări.

V.1. Structura secțiunii practic - aplicative a lucrării:

V.1.1. Descrierea demersurilor practic-aplicative întreprinse

Această secțiune include descrierea parametrilor definiției ai investigațiilor întreprinse:

- *Premisele teoretice ale cercetării aplicative*

Nu sunt absolut obligatorii. Reprezintă extrase sintetice din studiul teoretic, care reprezintă puncte de start, justificări, argumente pentru demersurile de cercetare ulterioare.

- *Obiectivele cercetării*

Derivă logic din studiul teoretic descris în prima parte a lucrării și sunt formulate în termeni operaționali. Redau intențiile de cercetare ale autorului și, deci nu se referă la subiecții implicați în studiu, cum adesea se înțelege în mod greșit. Nu se suprapun peste obiectivele programului de intervenție și nici peste obiectivele activităților didactice realizate în cadrul cercetării.

- *Metodele și instrumentele de cercetare utilizate*

Atenție la identificarea corectă a metodelor utilizate și la distincția dintre acestea și instrumentele de lucru folosite. Astfel, de exemplu, chestionarul reprezintă un instrument de lucru pentru metoda anchetei.

Stabiliți – pentru fiecare variabilă dependentă – instrumentul de cercetare utilizat pentru măsurarea ei.

Nu includeți în această secțiune informații teoretice privind specificul metodelor și instrumentelor utilizate. Menționați numai metodele și instrumentele utilizate în cercetarea proprie și arătați de ce și în ce mod au fost aplicate în studiile întreprinse și descrise în lucrarea de față.

În această secțiune a lucrării puteți prezenta instrumentele de lucru *in extenso* și, de asemenea, este nevoie să arătați care este statutul instrumentelor de investigație utilizate (originale, preluate, traduse și adaptate, validate pe populația românească etc.)

- *Ipoteza/Ipotezele studiului în cazul studiilor experimentale sau întrebările de cercetare în cazul studiilor exploratorii/ constatative*

Ipotezele studiului pun în relație:

- variabila (variabilele) independentă a studiului cu variabila (variabilele) dependentă – pentru studiile experimentale – arătând în ce manieră variabila independentă acționează asupra variabilei dependente (intensitatea influenței, raportul dintre cele două categorii de variabile, domeniul în care este vizibilă modificarea, sensul modificării)

- variabilele cercetării – pentru studiile corelaționale – anticipând posibile corelații dintre variabile.

Nu vă rezumați la formulări vagi, de tipul: Aplicarea unui program de dezvoltare personală la copiii preșcolari contribuie semnificativ la... Arătați care este specificul acestui program, prin ce se distinge de alte programe de dezvoltare personală destinate preșcolarilor, făcând referire la caracteristica definiției a acestui program: ex: Aplicarea unui program de dezvoltare personală în care jocul didactic este articulat cu învățarea prin cooperare contribuie semnificativ la dezvoltarea accelerată a abilităților de comunicare orală ale preșcolarilor mari.

Ipotezele trebuie să fie:

- deduse în mod logic din fundamentarea teoretică. Chiar dacă ipotezele formulate au ca sursă propria experiență practică, acestea trebuie să fie justificate și cu argumente preluate din literatura de specialitate existentă (cercetări anterioare)
- plauzibile și verificabile;
- originale, să reflecte relații inedite între cele două categorii de variabile (independente și dependente);
- puține ca număr și esențiale pentru înțelegerea problemei studiate;
- să detalieze eventualele întrebări de cercetare, care pot fi mai generale;
- formulate la timpul prezent și într-o manieră afirmativă (nu interogativă).
- să descrie rezultatele previzionate în termeni măsurabili; ca urmare să nu conțină exprimări de tipul ”ar trebui“, ”mai bine ca“ etc.

Locul, perioada și etapele cercetării

Este foarte util să pui în corespondență, sub formă tabelară, metodele și instrumentele de lucru utilizate cu etapele cercetării și acțiunile de investigație întreprinse, pentru a înțelege și evidenția corespondențele necesare dintre acestea.

Aici se prezintă într-o manieră narativă demersurile de cercetare aplicativă întreprinse, evidențiindu-se:

- Numărul de intervenții
- Procedura cercetării
- Modalitățile operaționale de monitorizare a cercetării
- Numărul și frecvența măsurărilor/ testărilor formative
- Metodele și procedura de interpretare a datelor utilizate.
- Pentru studiile experimentale o tipologie a etapelor acestor studii foarte frecvent utilizată este: pre-test, test, post- test, re-test

Variabilele independente și dependente ale cercetării

Eșantionul de conținut

Eșantionul de participanți

În această secțiune NU vor fi incluse date cantitative sau calitative referitoare la informațiile obținute pe parcursul investigațiilor desfășurate. Aceste date sunt prezentate în secțiunea următoare a lucrării.

V.1.2. Prezentarea și interpretarea rezultatelor obținute

Reprezintă secțiunea în care sunt redată și analizate din punct de vedere calitativ și/sau cantitativ rezultatele cercetării. Rezultatele cuprinse în această secțiune trebuie prezentate și interpretate astfel încât să **evidențiați legătura lor cu ipotezele testate/ întrebările cercetării și să formulați pe baza datelor obținute deducții și concluzii referitoare la validitatea/invaliditatea ipotezelor.**

Prezentați sintetic datele, structurându-le în tabele, grafice, histograme. Aceste surse de date trebuie întotdeauna urmate de discutarea lor, astfel încât pe o pagină să aveți maximum două figuri/tabele/scheme de lucru. Nu este suficient să menționați că, de exemplu 30% dintre elevi au obținut calificativul FB. Trebuie să arătați de ce este semnificativ acest lucru, ce importanță are el în relație cu ipoteza/ipotezele/întrebările formulate.

Interpretați datele și prin relaționarea lor cu contribuțiile existente deja în literatura de specialitate: În ce fel diferă?/ În ce fel se aseamănă?/ Ce aduc în plus? / Ce perspectivă inedită evidențiază? etc.

Oferiți interpretări realiste și prudente pentru datele obținute. Evitați generalizările pripite și termenii exagerați (extrem de..., crucial, de importanță vitală etc.). Totuși, încercați să identificați în datele obținute tiparele, aspectele comune, modele de funcționare a realității.

Evitați concluziile prea generale: Ex: Aspectul X este foarte important. În cazul unei asemenea afirmații este necesar ca imediat să arătați de ce considerați acest lucru și pentru ce domeniu, aspect particular, X este important.

Arătați dacă datele obținute validează sau invalidează ipoteza/ ipotezele și dacă oferă răspunsuri întrebărilor de cercetare de la care ați pornit.

De asemenea, arătați în ce măsură datele obținute sunt compatibile sau se potrivesc cu datele anterioare existente în literatura de specialitate, evidențiind nuanțele particulare ale propriei cercetări.

Criterii de evaluare pentru partea aplicativă a lucrării

- Designul cercetării este compatibil cu obiectivele formulate și permite testarea ipotezelor formulate sau identificarea unor răspunsuri pentru întrebările care stau la baza cercetării
- Obiectivele sunt corect formulate și realiste
- Ipoteza/ ipotezele proiectului de cercetare sunt corect formulate
- Eșantionul de subiecți este corect stabilit
- Eșantionul de conținut este reprezentativ din punct de vedere calitativ și cantitativ
- Sistemul metodologic este ales și articulat corect în raport cu variabilele utilizate.
- Demersurile investigative sunt prezentate coerent și logic
- Interpretarea datelor se face în sensul evidențierii valorii de adevăr a ipotezelor formulate

VI. Concluziile

Concluziile unei lucrări de amploarea lucrării de disertație trebuie să respecte următoarele reguli:

- Reafirmă teza/ ipoteza din introducere și scopul redactării textului;
- Rezumă principalele puncte prezentate în cuprins, dar nu reprezintă un rezumat extins al demersurilor întreprinse. Se focalizează pe rezultatele obținute, atât ca deducții teoretice, cât și ca și contribuții aplicative; Eventual, se pot formula Concluziile propriei cercetări și Concluzii generale.
- Oferă o evaluare finală a mesajului textului/tezei/ipotezei generale în relație cu subiectul, arătând relevanța concluziei într-un context mai larg;
- Formulează o invitație la reflecție sau la cercetare suplimentară, anunțând posibile direcții de cercetare ulterioară.

Criterii de evaluare pentru concluzii

- Concluziile lucrării sunt corect formulate (în relație cu studiile teoretice și aplicative realizate) și realiste
- Concluziile prefigurează direcții de cercetare ulterioară
- Eventualele limite ale investigației sunt pertinent evidențiate
- Eventualele implicații etice sunt pertinent evidențiate

VII. Bibliografia

Respectați modelul de redare a bibliografiei agreat de către Departamentul de Didactica Științelor Exacte (standardele Asociației Americane de Psihologie, a se vedea: A guide to APA Referencing Style, 6th Edition,

http://student.ucol.ac.nz/library/onlineresources/Documents/APA_Guide_2017.pdf)

Asigurați-vă că bibliografia include surse bibliografice fundamentale, dar și cele mai recente titluri în domeniul studiat.

Bibliografia poate include și alte titluri decât cele la care se face referire în textul lucrării, dar toate sursele menționate pe parcursul lucrării trebuie să fie cuprinse în lista bibliografică.

Ordinea menționării surselor consultate este următoarea: se vor consemna cărțile, capitolele, studiile, precizându-se numele autorilor în ordine alfabetică

VIII. Anexe

Anexele lucrării reprezintă contribuții la care s-a făcut referire pe parcursul lucrării. Ele nu includ documente care nu au legătură cu studiile descrise în lucrare, fie ele materiale complementare domeniului.

La secțiunea anexe pot fi incluse:

- proiecte de lecție/ activitate care să detalieze demersurile incluse în programul de intervenție
- proiecte de anvergură instituțională
- documente reglatorii pentru activitatea practică evocată în partea aplicativă a lucrării (regulamente, decizii oficiale etc.)
- formulare de chestionare, fișe de lucru, grile de evaluare
- protocoale de testare, chestionare oferite ca exemplu
- produse ale activității copiilor, cu titlu de exemplu
- fotografii care să demonstreze diferitele aspecte ale demersurilor aplicative întreprinse.